

Sångpostillan - Första söndagen i Fastan

Bidrag från Bengt Pleijel
2009-02-17
Senast uppdaterad 2018-02-11

Första söndagen i Fastan Invocavit

Prövningens stund

Låt oss be om nåden att med Kristus kunna stå emot onskans alla angrepp:
Tystnad Allsmäktige Gud, din Son fastade fyrtio dagar i öknen
och frestades som vi, men var utan synd –
låt hans seger över frestelsen ge oss styrka i vår svaghet,
så att vi kan efterlikna honom.
Genom honom, Jesus Kristus, vår Herre och Gud,
som med dig, Fader, och den helige Andel
ever och råder från evighet till evighet.

Första söndagen i Fastan kallas också Invocavit, som är dess latinska namn från Psaltaren 91:15,16 Invocavit (me et exaudiam eum) = Han åkallar (mig och jag skall svara honom). Söndagens tema är Prövningens stund. Förr var temat: Kampen mot frestelsen. På grekiska är det samma ord för frestelse och prövning. Skillnaden mellan dem kan anges så: Den som frestar någon gör det för att få fram det värsta hos honom och få honom att falla. Den som prövar någon gör det för att få fram det bästa hos honom. Samma verklighet har två sidor, därför att här finns två parter med rakt motsatta syften. Djävulen vill fresta oss för att få oss att falla. Gud vill pröva oss för att få fram mera tro och mognad hos oss. Gud frestar ingen. Han vill inte få oss att falla. Han vill få oss att mogna (läs Jakob 1:2,13).

Första årgångens läsningar: 1 Mos 16:1-13, Hebr. 4:14-16, Matteus 4:1-11, Psalt. 31:2-6.

Predikans text: Matteus 4:1-11

Sedan fördes Jesus av Anden ut i öknen för att sättas på prov av djävulen. När han hade fastat i fyrtio dagar och fyrtio nätter, blev han till slut hungrig. Då kom frestaren och sade till honom: ”Om du är Guds son, så befall att de här stenarna blir bröd.”

Jesus svarade: ”Det står skrivet: Människan skall inte leva bara av bröd, utan av varje ordsom utgår ur Guds mun.”

Sedan tog djävulen honom med sig till den heliga staden och ställde honom högst uppe på tempelmuren och sade: ”Om du är Guds son, så kasta dig ner. Det står ju skrivet: Han skall befälla sina änglar och de skall lyfta dig på sina händer så att du inte stöter din fot mot någon sten.” Jesus sade till honom: ”Det står också skrivet: Du skall inte sätta Herren, din Gud, på prov.” Nu tog djävulen honom med sig upp på ett mycket högt berg och visade honom alla riken i världen och deras härlighet och sade: ”Allt detta skall jag ge dig om du faller ner och tillber mig.” Då sade Jesus till honom: ”Gå din väg, Satan. Det står ju skrivet: Herren, din Gud, skall du tillbe, och endast honom skall du dyrka.”

Då lät djävulen honom vara, och änglar kom fram och betjänade honom.

Vi läser psalm 42 vers 1:

Se, Jesus är ett tröstrikt namn
och i all nöd vår säkra hamn.
Vi genom Jesus får Guds nåd
och finner på det bästa råd.

Texten börjar med att berätta att Jesus fördes av Anden ut i öknen för att sättas på prov av djävulen. Jesus kastar sig inte själv i faran. Han leds av den helige Ande.

Låt oss stanna till där och se efter, om något liknande kan ske också med oss. Vi kan ju också ibland hamna i det som vi kallar för ökentider. Allt är torrt och tråkigt. Livet känns så hårt. Kan det vara den helige Ande, som har lett oss dit?

Det finns två ord i Gamla Testamentet som kan ge ljus över detta mörker. Först läser vi i 5 Moseboken 8:2, där det sägs att avsikten med att Herren ledde sitt folk ut i öknen var att pröva dig och så lära känna vad som var i ditt hjärta (5 Mos.8:2 Fb). Men andra ord: Du säger att du vill tro på mig och följa mig. Prövningar och svårigheter visar om du menar vad du säger.

Det andra ordet hittar vi hos Hosea där Herren talar om varför han för sitt folk ut i öknen: Se, därför vill jag föra henne ut i öknen och tala ljuvligt till henne. (Hosea 2:14 Bibel 1917). Det är kanske först i öknen stillhet, borta från bullret och jäktet vi kan få höra Herrens röst. En röst ropar till dig i öknen: Bana väg för Herren (Luk 3:4).

Hjälparen, den helige Ande, vill mitt i vår öken hjälpa oss att upptäcka att se på Jesus och förstå av hjärtat att Jesus är ett tröstrikt namn och i all nöd vår säkra hamn. Den helige Ande vill hjälpa oss att förankra våra liv vid Jesus. Annars drivs vi bort av stormarna. Vad viktigt att lyssna till Anden, när Anden vill tala ljuvligt till oss.

Innan vi nu går in i dagens text, låt oss först se på vad som händer strax före det som berättas där. Jesus är med om ett härligt möte vid floden Jordan, då han döps av Johannes. Himlen öppnas över honom, berättas det, och den helige Ande sänker sig över honom i en duvas skepnad. Och från himlen kommer en röst: Du är min Son, den Älskade. I dig har jag min glädje (Luk 3:22-23 Fb).

Jesus är den Messias och den Frälsare, som Gud lovat att sända. Jesus invigs nu till sin frälsargärning. Före dopet är det rätt tydligt om Jesus. Det händer inte så mycket omkring honom. Efter dopet kommer mängder av skildringar, där vi ser Jesus tar upp kampen mot det onda i alla dess former. Först möter han djävulen. Om det berättar vår text idag.

Men låt oss stanna till också här och se efter om detta också kan ske med oss. Vi kan ha fått vara med om härliga möten, där Guds närvaro är så stark. Guds Ande kommer över oss, vi har minnen om rika gudstjänster, vi har våra förklaringsberg. Men omedelbart efter kommer kraschen. Vi ramlar, vi begriper ingenting. En osynlig makt tar tag i oss, lägger krokben för oss eller var det en bockfot, som sträcktes ut mot oss. Vi snubblar, ramlar, krisar och kraschar …

Men också där vill den helige Ande vara med. Anden hjälper oss inte bara på de härliga mötena. När Djävulen kommer och viskar i vårt öra: Inte kan du vara Guds barn, du som är sån och sån, då viskar den helige Ande i vårt andra öra: Det begriper du väl att du Jesus du behöver. Frågan är bara vem du lyssnar till. Om du lyssnar till den helige Ande får du styngtet som blir din själ till liv. I sådana ögonblick kan innehållet i psalmen 42 vers 1 bli så starkt. Vi sjunger den versen. Se, Jesus är ett tröstrikt namn och i all nöd vår säkra hamn. Vi genom Jesus får Guds nåd och finner på det bästa råd.

Vi läser psalm 42 vers 2:

Guds ende Son, o Jesus huld,
förlåt oss att vår synd och skuld.
Vår nöd du ser och hjälpa kan,
du som är både Gud och man.

Israels folk kommer ut i öknen, då de flyr undan Farao. Jesus kommer nu ut i öknen. Det Jesus nu gör är att han vrider rätt det som gick snett för Israels folk. Vi ser hur han förkroppsligar i sig hela Israel.

I öknen fastar Jesus i fyrtio dagar och fyrtio nätter. Till slut blir han hungrig, står det. Ja, man blir det så småningom. Mänskligt att se bör Jesus nu vara rätt så svag nu. Då händer något. Frestaren kommer fram. Han presenterar sig inte och säger: ”Det är jag som är Djävulen”. Det är underligt att Jesus inte känner igen honom. Men djävulen kan ju klä ut sig. Han gjorde det tydligen då och han gör det nu för att lura oss. Jesus känner inte igen honom förrän han börjar tala.

Djävulen inleder ett litet samtal med Jesus. ”Är du hungrig, Jesus? Men är du Guds Son – ja, jag gratulerar till utnämningen – men är du Guds Son, Jesus, så står ju himmelska krafter till ditt förfogande. Varför inte göra ett litet under? Tänk på dig själv. Lev för dig själv. Ta ut dina rättigheter som Guds Son. Ser du stenarna där, Jesus? Befall de här stenarna att bli bröd. Gör en liten bullfest, Jesus. Vad gör Jesus? Han säger: ”Det står skrivet: Människan skall inte leva bara av bröd, utan av varje ord som utgår ur Guds mun.”

Låt oss nu stanna till här och se efter, vad detta kan säga oss. Det som händer med Jesus, kan också hända med oss. I dopet i Jordan säger: Fadern: Du är min Son. I vårt dop säger fadern: Du är mitt älskade barn, i dig har jag min glädje. Ty när vi döps in i Kristus blir allt det som är hans också vårt.

Men så kommer frestaren fram och gör oss osäkra. ”Är du verkligen ett Guds barn? Skulle du vara en kristen som är sån?” Frestaren lurar mig att inte bry mig om vad Gud säger i sitt ord. Och när jag inte bryr mig om vad Gud säger

kommer andra makter fram och säger: Lev för dig själv, förverkliga dig själv. Du behöver status och prylar. Och när jag låter mig luras in i detta upptäcker jag så småningom, vad fattigt och futtigt jag lever. Herre, förbarma dig över mig! Förlåt mig att jag lever hagalen och så själviskt, så olydig mot ditt ord. Ja, detta är min nöd. Men då kommer den helige Ande och pekar på vad som står Psalm 42 vers 2. Där får jag bekänna min synd och skuld och möta honom som ser vår nöd och kan hjälpa oss ur den, han som både Gud och människa och heter Jesus. Vi sjunger vers 2.

Vi läser Psalm 42 vers 3:

Av dig är all rättfärdighet,
av dig all frid och salighet.
Den som till dig har satt sin tröst,
han blir ifrån allt ont förlöst.

Djävulen tar nu med sig Jesus till Jerusalem, står det. Vi ser hur de kliver upp på tempelmuren. Stora människomassor står nedanför, tusen, kanske fler. Jesus står där och ser ut över folket. Djävulen kommer fram och ställer sig bredvid honom. Djävulen börjar nu småprata med Jesus. ”Jesus, du är ju Guds Son” säger han. ”Visa nu vem du är. Imponera på folk. Hoppa ned från muren. Naturligtvis komma då Guds änglar nedfarande och fångar upp dig innan du kommer ner. Du kommer inte att slå dig … inte en skråma får du …inte ett enda plåster behöver du. Gör ett cirkustrix! Vad imponerade alla kommer att bli. Vilka applåder! Det står ju så i bibeln, säger Djävulen, ty han vet vad som står i bibeln: Han skall befalla sina änglar och de skall lyfta dig på sina händer så att du inte stöter din fot mot någon sten.”

Det finns ett uttryck som heter ”som fan läser bibeln”. Vi ser här, hur fan läser bibeln. Han läser bara halva verser, vrider till och hoppar över. Ordet, som djävulen citerar är från Psaltaren 91:11-12. Det han hoppar över, är att änglarna få befallning att bevara dig på alla dina vägar. Där på dina vägar skall änglarna lyfta dig. Där skall de skydda dig. Inte när du hoppar från kyrktorn.

Kan vi råka ut för denna frestelse? Visst. Jag kan frestas att göra mig till. Att imponera på andra. Se mig! Se mig! Jag kan använda Guds resurser för att förhärliga mig själv. JAG får andra att känna att de är odugliga och dumma. Jesus avvisar djävulen med ett ord från Bibeln: Det står också skrivet: Du skall inte sätta Herren, din Gud, på prov.

Vad viktigt det är att vara förankrad i Guds Ord. Där får jag veta, att allt jag behöver det har jag hos Jesus. Allt jag längtar efter: rättfärdighet, frid, salighet himmel, glädje, tröst, förlösning och befrielse. Den helige Ande vill hjälpa oss att se detta och att sjunga om detta i psalm 42 vers 3: Av dig är all rättfärdighet, av dig all frid och salighet. Den som till dig har satt sin tröst, han blir ifrån allt ont förlöst.

Vi läser psalm 42 vers 4:

Dig vare pris för livets ord,
för dopets bad och nådens bord!
Din frid oss här i tiden giv
och efter döden evigt liv.

Nu kommer vi till den tredje frestelsen. Matteus berättar: Nu tog djävulen honom med sig upp på ett mycket högt berg och visade honom alla riken i världen och deras härlighet.

De står nu där, Jesus och djävulen, uppe på berget. Vilken fantastisk utsikt. Alla riken i världen och deras härlighet får de se. De måste vara på den tid då jorden var platt. Alla riken ligger för deras fötter. Vilken bländande vision!

Efter en stund säger djävulen: ”Allt detta skall jag ge dig. Du ska få makt över allt detta. Alla skall falla ned och tillbe dig. Du ska få det OM … där finns ett villkor för att få denna makt, om du faller ner och tillber mig.” Ett litet knäfall för mig, Jesus. Ta emot makt och inflytande från mig.” Jesus frestas här att undvika den svåra vägen till korset.

Vad gör Jesus? Vi hör hur Jesus säger: ”Gå din väg, Satan. Det står ju skrivet: Herren, din Gud, skall du tillbe, och endast honom skall du dyrka.”

Jesus går inte Satans väg. Han upphöjer inte sig själv. Han går Guds väg. Jesus blir lydig intill döden på ett kors.

Därför har Gud upphöjt honom över allting och givit honom namnet över alla namn för att i Jesu namn alla knän skall böja sig, i himlen och på jorden och under jorden,

och alla tungor bekänna, Gud, Fadern till ära
att Jesus Kristus är HERREN. (Fil 2:9-11 Fb).

Alla riken i världen. Vilken satanisk frestelse. Många diktatorer och maktmänniskor har fallit för den. Det började så enkelt. Man fick inflytande och makt. Sedan fick Makten makt över dem.

Vem som helst kan sugas in i detta. Därför behöver vi den helige Ande, hjälparen, som gör oss vaksamma. Vi får lägga ned vår egen maktlystnad, vår lust att få inflytande och makt, där vi får behärska andra. Vi får tala med Herren om vårt dåliga självförtroende. Och då ger han oss detta recept: Herren, din Gud, skall du tillbe, och endast honom skall du dyrka.

Säg NO till den Onde och säg YES till Jesus.

Här ligger glädjehemligheter och väntar på bli upptäckta av oss.

Vers 4 av psalmen 42 hjälper oss att sjunga in detta i våra hjärtan: Dig vare pris för Livets ord, för dopets bad och nådens bord! Din frid oss här i tiden giv och efter döden evigt liv.

Dig vare pris för Livets ord.

Det viktigaste ordet i frestelseberättelsen är Det är skrivet. Tre gånger hör vi det ordet. Jesus citerar ord ur Femte Moseboken. Den boken har han tydligen haft som bibelstudiebok under sin ökentid. Det bor många kraftord i den boken. Vi sjunger i psalmen 237 om vår Gud är oss enväldig borg. Där sägs i tredje versen: Världens förste är ju dömd, och hans kraft är tömd. Han har huvudhår oss skada ej förmår, ett ord kan honom fälla. Ett bibelord är laddat med ljusord. Varje ljusord besegrar mörkret från Mörkrets furste. Därför är det bra att ha en fond av bibelord i sitt hjärtas minnotek. De är kraftord och ljusord och vapen mot alla mörka tankar. Upptäcker jag detta säger jag: Dig vare pris för Livets ord.

Dig vare pris för dopets bad.

Djävulen tråkar mig och frågar mig: Kan du vara Guds barn du som är sån och sån? Då får jag svara: Ja, det är jag. När jag döptes blev Kristus allt det som är hans också mitt. Det Fadern säger till Jesus i hans dop, det säger han till mig: Du är mitt älskade barn, i dig har jag min glädje. Om detta vittnar Anden ty i mitt inre kärleksrum vittnar Anden med min Ande att jag är Guds barn för Jesu skull (se Rom. 8:16). Jag får höra att jag är det största och märkvärdigaste av allt: Guds barn. Se, vilken kärlek Fadern har skänkt oss: att vi får kallas Guds barn, och det är vi också (1 Joh 3:1).

Upptäcker jag detta säger jag: Dig vare pris för dopets bad.

Dig vare pris för nådens bord.

Det är evkaristin, den heliga nattvardens måltid. Dit får jag gå med mitt självupptagna liv och bekänna min synd och sedan få bekräftat av Fadern att jag är hans älskade barn. Jag hör pulsslagen från hans fadershjärta: Kristi kropp FÖR DIG utgiven. Kristi blod FÖR DIG utgjutet.

Upptäcker jag detta säger jag: Dig vare pris för nådens bord.

Lägg också märke till det sista som sägs om Jesus i vår text: Då lät djävulen honom vara, och änglar kom fram och betjänade honom.

Det kan finnas stunder också i våra liv då stormen lägger sig, det ondas struhtag släpper och vi kan ana den frid som övergår alla förstånd. Vi anar änglarnas glädje och närvaro och vi sjunger med alla heliga, saliga: Dig vare pris för livets ord, för dopets bad och nådens bord! Din frid oss här i tiden giv och efter döden evigt liv.

Och sedan vi sjungit den, låt oss stämma in lovsången till vårt dops Gud, till Fadern, Sonen och den helige Ande: Vi tror på ….

Du ordbrukare!

Vad har den helige Ande sagt till dig idag?
Hur har han
tröstat? lärt? förmanat? varnat dig?
Stanna till, tänk till, be!

I bibelskolans skattkammare Kan du nu leta dig fram till

Nyfikenhetsvandring 54.

Lägg där märke till vad som sägs om frestelse och prövningar.